

ЗАГРОЗИ ФІНАНСОВІЙ БЕЗПЕЦІ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Для підприємств аграрного сектору, що функціонують в умовах постійних змін зовнішнього і внутрішнього середовища, роль та значення фінансової безпеки значно зростає. Крім того аграрне виробництво можна віднести до найбільш ризикованих видів господарської діяльності. Високий рівень ризикованості галузі, передусім, зумовлений низьким рівнем страхового забезпечення ризиків виробничої та комерційної діяльності аграрних підприємств, відсутністю системної державної підтримки суб'єктів господарювання і галузі в цілому, застарілою матеріально-технічною та технологічною базами, тощо. Науковці стверджують, що негаразди в діяльності підприємств, пов'язані з відсутністю ефективної системи їх фінансової безпеки. Тож від рівня фінансової безпеки залежить як ефективність економічного і соціального механізму аграрного підприємства, забезпечення роботою його працівників, так і рівень та умови їх життя.

Під фінансовою безпекою підприємства ми розуміємо стан захищеності фінансових інтересів підприємства на всіх рівнях його фінансових відносин від впливу внутрішніх і зовнішніх загроз, який забезпечує його самозбереження та розвиток у поточній та стратегічній перспективах.

Головна умова фінансової безпеки підприємства – здатність протистояти існуючим і виникаючим небезпекам та загрозам, які здатні завдати фінансової шкоди підприємству, небажано змінити структуру капіталу, примусово ліквідувати підприємство тощо.

Одним із основних напрямів забезпечення фінансової безпеки є протидія відповідним загрозам, що, у свою чергу, вимагає їх своєчасної ідентифікації.

Загроза фінансовій безпеці підприємства – це стан того чи іншого фактора його зовнішнього або внутрішнього середовища (або їх сукупності), яка прямо, або трансформуючись, може негативно вплинути на фінансовий стан та (або) фінансові інтереси підприємства, призвести до зниження його фінансової стійкості, або перешкодити його фінансовому розвитку [1, с.33].

Серед ключових загроз фінансової безпеки аграрних підприємств доцільно виділити такі:

1) непрозорі механізми формування цін на сільськогосподарську продукцію, що деформує кон'юнктуру ринку;

2) недостатня кількість практик розвитку інтеграційних відносин та співпраці вітчизняних сільськогосподарських підприємств з суб'єктами фінансово-кредитної системи, що своєю чергою, породжує ризики виникнення неплатоспроможності сільськогосподарських підприємств у результаті зниження рівня ліквідності галузі;

3) недосконалість інституційного середовища розвитку сільськогосподарських підприємств, що продукує різного роду перешкоди (інституційні бар'єри);

4) зростаюча частка трансакційних витрат суб'єктів ринку, що знижує прибутковість їх виробничо-господарської діяльності;

5) недосконалість та неповнота нормативно-правової бази у сфері регулювання фінансових відносин, зокрема в аграрному секторі економіки;

6) порушення умов підписаних договорів і контрактів, що призводить виникнення прострочок та невиплат платежів за поставлену продукцію, виконані роботи, надані послуги;

7) низький рівень інвестиційної привабливості галузі, що стримує процеси залучення грошових коштів у сільськогосподарське виробництво. [2]

Наявність загроз, що негативно впливають на фінансову безпеку аграрних підприємств спонукає до розробки ефективного механізму її забезпечення. Механізм забезпечення фінансової безпеки підприємства можна розглядати як систему організаційних, фінансових та правових засобів впливу, які мають на меті своєчасне виявлення, попередження, нейтралізацію та ліквідацію загроз фінансовій безпеці підприємства.

Побудову механізму забезпечення фінансової безпеки підприємства доцільно здійснювати за наступними етапами: 1) діагностика фінансового стану, специфіки фінансової діяльності; 2) виявлення зовнішніх і внутрішніх загроз фінансовій діяльності та фінансовим інтересам агроформувань. Узагальнення інформації щодо попередніх кризових ситуацій, їх причини та результати впливу; 3) проведення діагностики механізму та проведених заходів щодо забезпечення фінансової безпеки та розгляд їх відповідності виявленим загрозам; 4) моделювання адаптивного механізму фінансової безпеки агроформувань: планування виявлених у процесі моніторингу зауважень; пропозиції щодо модернізації механізму, розрахунок всіх видів необхідних додаткових ресурсів для забезпечення функціонування механізму; 5) затвердження керівництвом агроформування моделі нового механізму та бюджету на його підтримку; 6) безпосередня побудова адаптивного механізму фінансової безпеки агроформування; 7) експертна оцінка дієвості побудованого адаптивного механізму фінансової безпеки агроформування, доведення його до досконалості. [3, с. 43]

Реалізація вище запропонованих етапів забезпечить комплексну підтримку процесів побудови механізму формування фінансової безпеки. Дотримання такого системного підходу дозволить підвищити рівень ефективності фінансових відносин аграрних підприємств та забезпечити розвиток процесів їх розширеного відтворення.

Література:

1. Мойсеєнко І.П. Управління фінансово-економічною безпекою підприємства: навч. посібник / І.П. Мойсеєнко, О.М. Марченко. – Львів, 2011. – 380 с.

2. Бойко В. Механізм забезпечення фінансової безпеки сільськогосподарських підприємств / В. Бойко, Х. Лесик// [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://sophus.at.ua/publ/2013_12_19_20_kampodilsk/sekcija_4_2013_12_19_20/mekhanizm_zabezpechennja_finansovoji_bezpeki_silskogospodarskikh_pidpriemstv/46-1-0-812

3. Гудзь О.Є. Формування адаптивного механізму фінансової безпеки агроформувань: методологічний вимір / О.Є. Гудзь //Вісник Харк. Нац. Техн. Ун-ту сільського господарства: Економічні науки. Вип. 90. – Харків: ХНТУСГ, 2009 р. – 316 с. – с. 32-45.